

УДК 368.027

СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ. СУТНІСТЬ ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ

Студ. О.С. Мирна, МгФМ-1-18,
Науковий керівник, к.е.н., доц. Н.В. Цимбаленко
Київський національний університет технологій та дизайну

Метою дослідження є теоретичне узагальнення сутності та значення страхових резервів у страховій діяльності. Досягнення зазначеної мети вимагає виконання таких завдань: дослідження сутності страхових резервів, а також фінансових і правових відносин, що виникають з приводу формування та використання страхових резервів.

Об'єктом виступають процеси формування та управління фінансовими ресурсами страхових компаній. **Предметом** дослідження є теоретичні аспекти управління страховими резервами страховиків.

Методи та засоби дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження становлять сучасна економічна теорія, теорія фінансового та стратегічного менеджменту, теорії імовірності й математичної статистики, критичний аналіз досліджень вчених в галузі страхування.

Наукова новизна отриманих матеріалів полягає в обґрунтуванні теоретичних положень управління страховими резервами страховика.

Результати дослідження. Головна особливість фінансів страховиків – виділення у складі залученого капіталу страхових резервів, при постійному укладанні договорів страхування та здійсненні страхових виплат. Страхові резерви утворюються страховиками з метою забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування залежно від видів страхування (перестраховування). Згідно теорії ймовірностей, застраховані об'єкти піддаються одного й того ж ризику в різний час і на різних територіях. При цьому величина страхових виплат, які зобов'язаний виконати страховик при настанні страхового випадку, варіює в межах страхової суми відповідно до умов договору страхування [1, с.444].

Для здійснення страхових виплат страхова організація повинна мати у своєму розпорядженні спеціальні грошові ресурси, наявність яких гарантує виконання зобов'язань перед страхувальниками. У статті 30 Закону України «Про страхування», передбачено що страховики зобов'язані дотримуватися умов забезпечення платоспроможності, однією з яких є створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань. Правове становище страхових резервів пов'язане як із зобов'язаннями страховика щодо виплат у поточному періоді, так і з зобов'язаннями, що відносяться до майбутніх періодів [2].

Страхові резерви поділяються на технічні резерви та резерви зі страхування життя. Згідно із зазначеним Законом, страховики зобов'язані формувати і вести облік таких технічних резервів (за видами страхування, крім страхування життя) [2]: (1) резервів незароблених премій, які включають частини надходжень від сум страхових платежів (внесків, премій) та відповідають страховим ризикам, які не минули на певну дату; (2) збитків, які включають зарезервовані несплачені суми страхового відшкодування за відомими вимогами страхувальників.

Таким чином, в основі розрахунку страхових резервів лежить оцінка невиконаних зобов'язань страховика. Кожен вид резервів має своє призначення, але всі вони об'єднані спільною метою – забезпечити фінансові гарантії за договорами страхування.

Згідно цього, особливий економічний регламент страхових резервів визначається тим, що джерелом їх формування є кошти страхувальників у формі страхових премій, які не належать клієнту і знаходяться у його розпорядженні лише на період дії договорів страхування [3, с.295-298].

На склад і обсяг страхових резервів істотний вплив має інфляція, що викликає їх знецінення. Ступінь впливу інфляції безпосередньо пов'язана з терміном відповідальності за договором. Чим триваліший термін дії договору страхування, тим більше ризик знецінення майбутніх виплат, обмежених розмірів страхової суми. Крім того, чинник інфляції впливає на збалансованість страхового портфеля.

Великі ризики повинні бути забезпечені великими страховими резервами. Такі резерви, як правило, формуються протягом тривалого періоду і до моменту настання страхової події можуть виявитися недостатніми внаслідок знецінення. У такій ситуації можливе формування резерву з урахуванням темпів інфляції [4, с.397].

Кошти страхових резервів повинні розміщуватися з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості та мають бути представлені активами таких категорій [2]: (1) грошові кошти на розрахунковому рахунку; (2) банківські вклади (депозити); (3) валютні вкладення згідно з валютою страхування; (4) нерухоме майно; (5) акції, облігації; (6) цінні папери, що емітуються державою; (7) права вимоги до перестраховиків; (8) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України; (9) банківські метали; (10) кредити страхувальникам – громадянам, що уклали договори страхування життя, у межах викупної суми на момент видачі кредиту та під заставу викупної суми. У цьому разі кредит не може бути видано раніше, ніж через один рік після набрання чинності договором страхування, та на строк, який перевищує період, що залишився до закінчення дії договору страхування; (11) готівка в касі в обсягах лімітів залишків каси, встановлених Національним банком України.

Кошти резервів зі страхування життя можуть використовуватися для довгострокового кредитування житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Страховикам забороняється здійснення інших видів кредитної діяльності [5, с. 124].

Висновки. Проведення страхування потребує спочатку внесення страхової премії, а потім, через деякий час, - надання страхової послуги у вигляді виплати страхової суми або страхового відшкодування. Моменти надходження страхових премій і виплати страхового відшкодування, як правило, не збігаються, і це дає змогу страховикові акумулювати значні кошти у вигляді страхових резервів. Розмір цих резервів на будь-який момент часу має бути достатнім для виконання страховиком умов договорів страхування. Це є необхідною умовою забезпечення платоспроможності страховика і, отже, захисту майнових (фінансових) інтересів страхувальників. Отже, страхові резерви призначені забезпечити виконання зобов'язань страховика за майбутніми виплатами страхових сум і страхового відшкодування, підвищити надійність та платоспроможність страхової компанії.

Ключові слова: страхові резерви, страхові суми та відшкодування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігдаш В. Страхування: Навчальний посібник/ Володимир Бігдаш,; Міжрегіональна академія управління персоналом. - К.: МАУП, 2006. – с.444.
2. Закон України «Про страхування» від 07 березня 1996 року № 85/96-ВР (зі змінами і доповненнями). Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/85/96-вр (дата звернення 16.03.2019)
3. Мамонова Г.В. Дослідження економічної сутності страхових резервів. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. 2012. - с.295-298.
4. Говорушко Т. Страхові послуги: Навчальний посібник/ Тамара Говорушко,; М-во освіти і науки України, Укр. нац. ун-т харчових технологій. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. – с.397.
5. Борисова В.А. Страхові послуги / В.А.Борисова. – Суми: Довкілля, 2014. – 216 с.